

VAS-ÉS FEMMUNKÁS

ROMANIAI VAS-, FEM- ES VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST V, STRADA ISVOR No. 11

Az élet drágulása

Az összes elsőrendű élelmi cikkek árai emelkedtek. Megdrágult a kenyér, hus, szőlő, cipő, — megdrágultak mindazok a cikkek, amelyek a fogyasztó és termelő tömegekre nézve nélkülözhetetlenek. Az élet drágulása a közvetett és közvetlen adók emelése következtében állott elő. A közvetett adók körülbelül 17 százalékkal, míg a közvetlen adók 25 százalékkal emelkedtek. Ezen az uton sikerült ugyan az állam költségvetését kiegyensúlyozni, ellenben felborult a gazdasági élet egyensúlya, lecsökkent a fogyasztási lehetőség és még alacsonyabb fokra szorult a romániai munkás életstandarja. Az élet drágulását kizárólag csak a munkás és fogyasztó osztály érzi meg, mert a munkaadók, az ipari és kereskedelmi vállalatok részvényesei ugyanolyan arányban emelik termékeik értékét, mint amilyen arányban ezek megterheltek adóval. A nagyipar és a nagykapitalisták tehát nem hajlandók semilyen részt vállalni a közvetett és közvetlen adók felelősségéből származó terhekből. Ők jó hazafiak, szeretik hazájukat, de csak azzal a feltétellel, hogy semmit se áldozzanak érte.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter, valamint a város vezetőségek részéről életbetartott ármáximálási intézkedéseknek csupán elvi jelentőségük van, mert a gyakorlati életben senki sem veszi azokat figyelembe. Mennyi törvény, szabályzat és miniszteri rendelkezés volt már sutba dobva. Az elsőrendű fogyasztó cikkek árainak emelkedése maga után vonja a munkanélküliek szomorú seregének szaporulatát, az életstandart leszorulását, az egyéni vállalkozási szellem megbénítását úgy az építő iparban, valamint másiparágakban egyaránt és végeredményben az állam jövedelmének csökkenését, melynek céljából felemelték az adókat.

Az adók felemelését célzó tervek kiszámításánál már nem vették figyelembe a munkásfizetőképességét, nem vették figyelembe a lehetőségek határain túl leszorított munkáséletstandardját, csak a rideg egy nagyobb jövedelmet mutató számok játszottak szerepet. Nem fontos az sem ha a számításokból eredő jövedelem nem valósulhat meg, mint ahogy érdektelen az a körülmény is, hogy ezen intézkedések következtében súlyos zavarokat szül a gazdasági életben — lényeges, hogy formai szempontból szaporították a jövedelmet.

A fogyasztási cikkekre kivetett állami adók jövedelmei az 1924 évi 100-as indexszám 1931 évben 800-ra emelkedett. Ez annyit jelent, hogy az 1924 évhez viszonyítva, 1931-ben az állam 8-szor nagyobb jövedelmet vételezett be.

A fizetésekre kivetett adóból az állam 1924-ben 561,151.155 lejt vételezett be, míg 1931-ben ugyanezen tételből már 1.964.314.586 lejt vételezett be, vagyis 3,5-ször többet, mint 1924-ben. A cukorra kivetett adó hasonlóképpen 8,6-szor nagyobb 1931-ben, mint volt 1924-ben.

Az ilyen nagyarányú adó emelések miatt természetesen előáll a drágaság, mellyel szemben a munkabérek emelkedése nem tud lépést tartani.

Az élet drágulása

Az 1916 évi 100-as indexszámot véve alapul az élelmezési cikkek 1935 január 30-iki

indexszáma 3164. Vagyis azon élelmi cikket, melyeket 1916-ban 100 lejjel lehetett megvásárolni, ma 31,6-szor többet kell adni érte.

A ruházati cikkek indexszáma az 1916 évi 100-as indexszámhoz viszonyítva 3451, a házbér ugyan ezen alaphoz mérten 4750. Mászóval, 34,5-szorosára emelkedtek a ruházati cikkek és 47,5-szorosára a lakberek az 1916 évi árakkal szemben. Az összes cikkek átlagos indexszáma 1935 április 30-án 3248, az 1916 évi 100-as alaphoz viszonyítva.

E számok világából kitűnik, hogy általános vonatkozásban az élet ma 32,4-szer drágult az 1916 évhez képest.

Természetesen következik az, hogy az ipari munkások munkabérei is a közszükségleti cikkek drágulásának arányában emelkedjenek azonban a munkabérek a Munkaügyi minisztérium indexszámának kimutatása alapján 1933-ban 31 százalékkal csökkentek az 1929 évi munkabérekkel szemben. Az 1929. évi bérindexszám 2764 volt viszonyítva az 1914 évi 100-as alaphoz. Az 1933 év II-ik negyedben a 2764-es bérindex 1765-re szállt le.

Ha egy összehasonlítást teszünk az élet drágulása és a munkabérek emelkedése között világosan látjuk, hogy míg a drágulás 1916 évhez viszonyítva 32,4-szeres a munkabérek csak 17,6-szoros emelkedést mutatnak ugyanezen időközre. Ennélfogva a romániai munkás mai életszínvonala a háború előtti életszínvonalával szemben majdnem felére csökkent.

A munkabérek leszállítása és ezzel egyidejűleg az élet drágulása a munkás osztályt kétszeres nyomorba taszítja, dacára az amúgy is kibíratatlan helyzetének.

Egy ilyen helyzetkép a munkásosztály elég nagymérvű szervezetlenségének a következménye. A munkaerők egymásközötti konkurrenciája tág teret nyit a kapitalista kizsákmányolás lehetőségeinek.

A kapitalisták első minőségű munkát követelnek a munkásoktól. Azt már nem ismerik el, hogy elsőrendű minőségű munkát csak elsőrendű szakképzett munkástól lehet elvárni. A konkurrenca terén csak művelt, jól fizetett és kellően táplált munkás termelhet minőségileg és mennyiségileg annyit, amennyit a termelés szempontjából elvárni lehet.

Általánosan vázoltuk azok helyzetét, akik életüket a nyomor és reménység között tengetik. Azok helyzetét, akiket a kegyetlen élet folytonos munkára ítelt. És mégis ők mennek előre a tövises úton, mert tisztába vannak azzal, hogy csak a munka termel reális értékeket. És ha a kapitalista mai rendszere el is rabolja a munkaerő ellenértékét, ők mégis hisznek, a kijelölt cél elérésében, **hisznek a szocializmus jövőjében.**

Hisznek abban, hogy egy szob és jobb jövőt fognak alkotni. Látják, hogy a szervezkedés és szolidaritás eszközeivel kereszttől lehet törni még a mai kapitalista rendszer bástyáin is. És egyelőre legalább annyit kell kiküzdjenek, hogy a két tényező: **munka és tőke** egyenlő felek legyenek. A technika állandó fejlődése hovatovább, mind kiválóbb szakmunkásokat követel.

A munkaadók is meg kell értsék, hogy a gyatra munkabérek és hosszú munkaidő az érdekeik ellen szólnak, mert ezek gyöngítik

a munkás ellenálló képességét és csökkentik a termelés lehetőségeit. Meg kellene értsék, hogy a magasabb munkabérek hoznak csak nagyobb munkakedvet és jobb erőviszonyokat. A saját érdekük is a rövidebb munkaidőt kívánja, mert kisebb fáradságot okozva, frissebben tartják a munkás erejét, szellemét. Van az emberi erőnek is egy határa... Ha nem kap elég erőteljes forrást, azt a profitra dolgozó kizsákmányoló tőke éppen úgy megszenvedti, mint az elsatnyulásra, kimerülésre kárhoztatott munkás.

A termelés érdeke megköveteli, hogy a legjobbat kapja géppel és munkában, technikában és emberi erőben.

Előtérben lép tehát a fokozottabb munkásvédelmi intézkedések kérdése is. Ma már bebizonyított tény, hogy minden felnőtt munkás többet termel, mint amennyit fogyaszt és így minden munkás a nemzetgazdaság számára csak nyereséget jelent. Az életstandard felemelése, a munkafeltételek és munkabérek megjavítása — a munkásvédelmi intézkedések meghonosítása és a munkástörvények rendelkezéseinek alkalmazása — ezek kellene képezzék a Munkaügyi Minisztérium sürgős feladatait.

Dobroacanu Gherca sirjánál

A bukaresti szociáldemokrata munkásság május 12-én vonult ki Dobrogeanu Gherca, I. C. Frimu és I. Sion sirjaihoz, hogy Dobrogeanu Gherca halálának 15. éves évfordulóján lerója kegyeletét. A Sft. Vineri temetőben levő sirja körül gyűltek egybe elvtársaink, szakszervezeti mozgalmunk képviselői, akik piros virágokkal és koszorúkkal borították el a zöldgyepes sirt és így pillanatok alatt piros mezőnyé változott a koszorúk, csokrok, virágok sokaságától.

Elsőnek C. Titel Petrescu elvtárs mondott beszédet, aki miután megrajzolta Gherca kifejlődését, rámutatott arra, hogy Gherca egészen fiatalon számotvetett azzal, hogy a javak egyenlőtlen elosztása az emberiség és az élet értelmének megsufolása és hogy az a gazdasági rendszer, amely a fizikai és szellemi munkások óriási tömegeit mindenható uralkodó kisebbség kiváltságainak és kedvtelésének kielégítésére szolgáló eszközzé süllyesztik, megalázó az alacsony sorban élőkre.

Gherca megértette, hogy csak az igazságosságra és egyenlőségre alapozott együttműködés társadalmi szervezete, amely mindenki számára szabaddá teszi a szellemi kifejlődést, csak egy ilyen társadalmi szervezet biztosíthatja az ember felszabadulását a társadalmi szabadságot és igazságosságot. És Gherca kora ifjúságában a társadalmi fejlődés eme mozgalmához csatlakozott.

Ezután Petrescu elvtárs végig vezette az emlékünneprésztvevőit Gherca küzdelmeinek szenvedéssel és áldozattal tele utjain. Megmutatta az irodalmi uttörő Ghercát, a társadalomtudóst és rámutatott arra, mily hatalmas befolyást gyakorolt Gherca irodalmi és szociológiai munkájával Románia egész szellemi és társadalmi életének kifejlődésére.

Az ország szellemi kitünőségei meggyő-

zódhaték róla — mondotta befejező szavaiban Petrescu elvtárs —, hogy sehol nem találhatók oly mély források a gondolatnak és magasabb cselekvő területet, mint a szocializmus felszabadító mozgalmában, amelynek az emberiség leghatalmasabb szellemi óriásai adták oda — tudásukat világító fáklyák gyanánt.

Petrescu elvtárs után Moscovici Ilie elvtárs mondott hatalmas beszédet.

— Ezelőtt 80 évvel egy távoli orosz kormányzóban született C. Dobrogeanu Gherea. Tizenöt éves korában, még gimnazista volt, a dolgozó osztályok felszabadító mozgalmához csatlakozott.

— Az egyetemre való beiratkozása után kénytelen volt Oroszországot elhagyni és Romániába jött, ahonnan rövid idő után Svájcba ment, hogy egyetemi tanulmányait befejezhesse. Itt veszi fel a kapcsolatot a nyugati szocialista mozgalmak vezetőivel és innen készíti elő és szervezi a szocialista propagandát a cári Oroszországban.

— Nemsokára visszatér Iasiba, lerakja a szocialista mozgalom alapjait. Az orosz rendőrség felfedezi, törbecepalja és a hírhedt szentpétervári Péter-Pál erőd kazamatáiba kerül, majd meg kell ismernie a szibériai száműzetés szörnyűségeit. Innen aztán sikerült megszöknie. Az északi államokon keresztül tett óriási kerülő után Párizsba kerül, ahonnan 1879-ben, immár harmadszor visszakerül Romániába, hogy végleg itt maradjon. Ez a fiatal, a román néptől idegen forradalmár, bekapcsolódva az ország belső életébe, a román nyelv és a román irodalom egyik leg-

jobb ismerője lett. A legelmélyültebb irodalmi kritikát az ország dolgozó rétegeinek társadalmi történetére vonatkozó legalaposabb tanulmányok C. Dobrogeanu Gherea tollából kerültek ki.

Ezután Moscovici elvtárs a szocialista Gherea hatalmas alkotó szellemét idézte. Majd a következőket mondotta:

— Megadatott Ghereának, hogy 1920 május elsején a „Gerota” szanatóriumban betegen feküdve fogadja a fővárosi munkásság tizezreinek tüntető tisztelgését annak a betegszobának ablakából, amelyben életének utolsó napjait élte. Meghatva a néptömegek veleszemből kifejezésre juttatott becsülését, mégsem mulasztotta el, hogy a munkásság akkori vezetőinek meg ne mondja:

— Fiúk, vigyázzatok ne nagyon hamarokdjatok, mi nagyon gyöngék vagyunk nekünk a demokratikus szabadságokat kell védelmeznünk. Nevelnetek kell a tömegeket, amelyek egy szép napon könnyen cserben hagyhatnak beneteket. Moscovici elvtárs mély hatást keltő beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A gondolkodóval, a kimagasló vezetővel szemben akkor rójuk le igazán elismerésünket, ha küzdelmes életének példáját követjük.

A beszédek elhangzása után ismét dalra nyíltak a proletárajkak és ezzel a kegyeletes ünnepély véget ért.

Az egybegyűltek felkeresték azután Frimu és Sion sírját és szocialista hitükben megerősödve széjjelosztak.

Törjük szét láncainkat!

Thomas Charlyle, a híres angol polgári történetíró és esztétikus, azt írja egyik művében, hogy az emberi szabadság az örök igazságok egyike. Nem is kell sokat gondolkodnunk, hogy megállapítsuk, hogy embernek ember részéről való elnyomtatása a legviszszatasztóbb jelenség.

És noha a logikus gondolkodás erre az eredményre is juttat bennünket, szomorúan látjuk, hogy ma nem gondolkodik mindenki így. Beteg az a kor, amelyben élünk. Betegge tette ez a kor az emberek agyát is. Csak két hónappal ezelőtt, január hó 13-án éltük meg, hogy több mint félmillió embernek arról kellett határozni, hogy vajon szabad ember maradjon-e vagy önként szolgáltságba hajtsa-e a fejét? És kilencvenöt százalékuk a saját rabszolgaságuk mellett döntött! Ez a Saar-vidéki szavazás annak a bizonyosága, hogy a jelenkor emberei valami szellemi betegségbe estek. Szolgai tömegmeghunyászkodás jelei mutatkoznak rajtuk. Nemzeti „vezérek” lábai elé vetik magukat, holott ezeknek a „vezérek”-nek még bizonyítaniok kellene, miféle szellemi és erkölcsi képességekkel rendelkeznek. Mert eddig bizony nem szolgáltattak ilyen képességekről bizonyítékokat. Akik szolgai módon megalázkodnak ezek előtt a vezérek előtt, nem is sejtik, hogy miféle cézári örületnek nyitnak utat és hogy olyan emberek lendülnek a tömegek hátán a magasba, akiknek csak a hangjuk nagy és elképzelhetetlenül brutálisak. A legképesztőbb az a tény, hogy széles néprétegek az erőszak kultuszának hódolnak. A jog és szabadság minden biztosítéka veszendőbe megy. Európa államainak egész sorában tilos az államhatalom birtokosainak véleményétől eltérő véleményt nyilvánítani. A szabad véleménynyilvánítást erőszakosan elnyomják. Akik az aljasságnak ebben a légkörében megőrzik függetlenségüket és meg merik mondani, hogy mit gondolnak, azokra internáló tábor, börtön, kényszermunka, száműzetés, sőt halál vár. És ezt az állapotot, amelyet Európának azokban az államaiban — hogy úgy mondjuk — államvallássá tették, még üdvözlök is az emberek, holott tisztán látják, miről van szó. Ez a legrémesebb, amit csak el lehet gondolni.

Smuts tábornok, a volt bur generális, a délafrikai Unió miniszterelnöke, a békekonferencia tagja, az elmúlt év őszén a skót egyetemen előadást tartott „A szabadság jö-

vője” címen. Ezen előadása alkalmával többek között a következőket mondotta:

„Abból, amit szabadságnak nevezünk, a gondolat, a szó, a cselekvés és az ön-igenlés szabadságából kevesebb van ma Európában, mint az egész utóbbi 2000 év alatt volt. Noha tudásörünk állandóan tágu, lényeges emberi jogaink szűkülnek”. Majd így folytatta Smuts tábornok:

„Az új diktatura nem egyéb, mint nagyobb betűkkel írt zsarnokság. Jobban félek ettől a zsarnokságtól, mint az új világháború veszedelmétől. A zsarnokság ragályos. Amint Bürkle mondotta: Olyan növény ez, amely minden talajban tenyészik és amelynek lényege, hogy elburjánzik. Ez a föltevés, hogy a modern világban az emberek kormányzása szabadság nélkül is lehetséges, hogy uralkodni lehet annak a beleegyezése nélkül is, akin uralkodnak, minden tisztességes ember lényére intézett csapás és a történelmi tények megtagadása.”

A délafrikai generális szerint azoknak az államoknak, amelyekben a szabadságnak maradéka még megvan, a következőket kellene figyelembe venni:

„Az egész világon elterjedt visszafelé haladásnak, a langyosságnak és az alapvető ideáljainkkal szemben elkövetett legalacsonyabb rendű hitszegésnek jelen napjaiban, súlyos kötelesség hárul azokra az országokra, amelyek az emberi szabadságért vívott történelmi küzdelmében mindig az első helyen álltak. Nem szabad cserbehagyniok azt az ügyet, amelyet apáink, amikor a legnagyobb foku hűséget és legnagyobb áldozatot követelték érte tőlük, jogosan helyeztek a vallással egy vonalba. Mert több forog kockán, mint politikai elvek és alkotmányok. A szabadságnak, a láncoktól való megszabadulásnak látománya, amely bilincsek az emberi szellemet eredetileg lenyűgözték, a legnagyobb fény, amely eddig emberi látóhatárunkon felvirradt. És a haladásra készítő ösztönzés, az a csalétek, amely a mi fajunkat a jövő felé irányuló törekvés közben csalogatja. Platon szerint a brutális erőszaktól a szabadsághoz, a sorstól vagy a szükségességtől az észhez, a kényszertől a rábeszéléshez megy végbe a világ mozgása. Az embereknek az évszázadok folyamán való haladása abban állott, hogy az uralom korszaka, a megértés, a hozzájárulás, az önkéntes együttműködés korszakának adott helyet. Ez a nagy felszaba-

ditó művelet a mi multunk dicsősége. Ez az elkerülhetetlenül a mi programunk a jövő időre is. Belső szabadság, szocialis szabadság és a jog előtt való egyenlőség, mint az állam létalapja; nemzetközi szabadság a béke és a jog uralma alatt; ezek lesznek az új korlátható ideáljai, nem pedig a multnak terméketlen elnyomtatása, nem a terméketlen zsarnokság, amely új bilincseket kovácsol az emberi szellem számára. Alkotó szabadság, annak az új rendnek a jelszava, amelynek megvalósítása végett mindannyiunknak minden erőnket meg kell feszítenünk”.

Ilyen szavakat nem lehet eleget és elég gyakran az emberiséghez intézni. Kétségbe kellene esnünk, ha szemügyre vesszük azt a rettentő szellemi pusztítást, amelyet a fasizmus sok ország népének soraiban okozott. De akármilyen rosszat is élünk meg, sohasem fogjuk az emberi szabadságba, ebbe a legfőbb jóba vetett hitünket elveszíteni. Lehetséges-e örökkévalónak tekinteni azt az állapotot, amelyben Közép-Európa népei önként kiszolgáltatják magukat szabadságuk hóhéraitnak? Nem! ilyesmi csak a szellemi eltévelyedés következménye lehet. Azonban el fog jönni a szabadság és az emberiség európai szellemének újjászületése. El kell jönnie! Ezt éppen úgy tudjuk, mint ahogyan biztosak vagyunk abban, hogy a napnyugtát a napfelkelte követi. A világ megfogja teremteni újra a szabadságát. Szét kell törnünk ismét azokat a bilincseket, amelyek a háborúak és a rémséges világgazdasági válságnak a következményei. A bilincstördeles fenséges korszaka köszönt reánk, különösen az ifjú nemzedékre, amelynek alkalmá nyílik arra, hogy a szabadság újabb reggelének hajnalhasadását tetterejével előmozdítsa.

Felhívás!

A Petroleumtelepeken dolgozó Ploesti munkásokhoz!

A gazdasági krízis kirobbanásától 6 év múlt el. Mindezen idő alatt az a remény táplált benneteket, hogy elmúlik a krízis és tőből kezdődik a gazdasági élet virágzásának korszaka.

Az azonban a gazdasági krízis, különösen a petroleumiparban mind jobban mélyül. Az élet folytonosan drágul, a terhek alatt mindjobban roskadoztok, de ennek ellenére távol álltok a szakszervezeti mozgalomtól, és ezzel a munkaadók offenzívájának tüzet folytonosan élesztitek. Figyeljétek csak a munkaadók általános ténykedéseit, akik egyrésztől munkáselbocsátásokat eszközölnek, de ugyanakkor a munkába maradt munkásokkal túlóráztatnak.

Hogy kijátszhatják a munkások jogait, a régi szolgálattal bíró munkásoknak felmondanak, azután újból alkalmazják őket, hogy ezen az úton elveszítsék a fizetéses szabadságra megszerzett jogukat és törvényben biztosított egyéb kedvezményeket.

A munkásság még kiméletlenebb kizsákmányolása szempontjából, a munkaadók az akkordás vállalkozók hálójába kergetik a munkásságot, akik a megmaradt darab kenyeret is elvonják a munkásgyermekektől.

Ezek a közbeékelt vérszopók, a legnyomórtabb kizsákmányolás mellett sokszor megdolgozott munkabérek sem fizetik. És amikor a megdolgozott munkabért képerlejték, a befejezésig évekig várakoztok de végeredményben a költségek felülmúlják a követelést. Nem látjátok a profit szomszéd kapitalizmus, hanyagságát a munkásvédelmi intézkedésekkel szemben? Nem látjátok miként maradnak az utcán özvegyek és árvák a gyárakban sűrűn előforduló balesetek következtében! (A „Véga” üzembem előfordult esetek.)

Határozzátok el a szervezkedést és lépjétek be a Vas- és fémmunkások Szövetségéhez tartozó Ploesti csoportba, ahol megtaláljátok azt az eszközt, melynek segítségével kiüzdhetitek a jobb munkafeltételeket és béreket, ahol meginduljon a harc a minimális munkabér eléréséért, a társadalom biztosítás és munkakamara intézmények meghódításáért.

A S A J T Ó

A mai élet szövedéke vigasztalanul összegubancolódott. Rétegei szétfeszlettek, színei elfakultak, rojtjai leszakadtak. Itt is, ott is lyukká fekélyesedett rajta a kopás.

Ezer éve font szálak szétszakadtak s az új szálak már nem fónódnak bele elválaszthatatlanul a szövetbe. Csupa kuszaság, csupa zavar, csupa bizonytalanság minden.

A gazdasági élet javai az égis tornyosodnak és népmilliók mégis az éhséggel birkoznak. Az egyik találmány fölülmulja a másikat s a dolgozó tömegek életéből mégis elszívárogo a jobb sors minden lehetősége. Napjaik aszottak, mint a száraz patakmeder, s az egyre telítődő kultúra nem permetez szikkadt éveikbe változatosságot.

Börtönfalak zárják el a kilátást és a legtöbb ember nem is sejtí, miért épültek. Sőt: görnyedten, rogyásig önmaga hordja a téglát, a követ a rettenetes falhoz. Értelmetlenségek és érthetlenségek báméskodnak az ember szemébe s vajmi kevesen tudnak miértjeik között nagyjában is eligazodni. Kusza szálak bonyolódnak egymásba: ki tudná, mikor van köztük igazi összefüggés és miért.

Kérdés kérdés után tolu elénk és nincs felelet. Az élet nem felel. A feleletet az embereknek maguknak kell megtalálniok. Ha másként nem, két kezükkel kell kivájniok a zürzavar mélyéből, az ismeretlen ösközetből.

A gazdasági, politikai, szellemi élet, de a hétköznap is csak úgy ontják a súlyos, dübörgő kérdéseket. Ki akad, aki egyedül meg tudna birkózni velük? Aki a termelés törvényeinek, a történelmi fejlődés tényeinek, a gondolkodás nagy összefüggéseinek ismeretébe válaszolni tudna a meghökkentő, megdöbbentő kérdésekre?

Pedig van utmutató a nagy káoszban. Van vezérfonál, amely a kérdések utvezetőjéből elvezet a feleletek nyílt síkjára. A szocialista sajtó az a vezérfonál, amely a kollektív emberi együttműködés erejével lepattantja a zárt, a kérdések belakotolt ajtajáról, hogy napvilágra tódulhassanak a kiáltó feleletek. Pártunk és szakszervezeteink lapjai s a

párt többi sajtótermékei fölfedik a gazdasági, politikai és kulturális élet nagy összefüggéseit, megfejtik a zürzavar titkait és fölvertezik tudással a mai idők tévelygőit.

A polgári világ egyik legerősebb vára a sajtó. Ennek hátamögé húzódik meg a kapitalizmus, ahonnan naponta, óránként és percnként szórja gyilkos golyóit a dolgozó proletáriátus hadállásai ellen és sajnos, a gyilkos golyókat a dolgozó proletárok ezrei és milliói helyezik a kapitalisták fegyverreibe azért, hogy polgári lapokat vesznek és olvasnak. Polgári lap, amely őszintén a munkásérdekeket szolgálja nincs és nem is lehet, mert azt nem azért tartják fenn, a gazdag lapkiadók, amely lapoknak megjelenését a kapitalisták pénzes zsákjai biztosítják. És ha mégis néha a munkásság felé kacsingató és simogató cikkek jelennek meg, azok csak megtévesztésért történnek, amit sajnos sok munkástársunk komolyan vesz. Józanul gondolkodó munkás azonban nem hihet és nem bizhat abban, hogy a bankok, a magy ipar és kereskedelmi vállalatok, grófok, bojárak és más sokféle gazdag, a felsőtizekhez tartozók által fentartott lapok a munkásérdekek szószólói lehetnek. És van-e olyan polgári lap, amelyet nem ezek tartanak fenn. Nincs! Sem a nagy, sem kislapok között ilyen nincs, sőt a kislapok az ugynevezett egy lejes lapok még veszedelmesebbek, mert terjedelmük és olcsóságuknál fogva megtévesztőbbek, és közelebb férköznek a munkáslelkekhez, szerény alakjuknál fogva bizalomgerjesztőbbek, azonban ezek éppen olyan méregkeverők, mint a többiek, hiszen ezek a nagy lapokkal együtt egy forrásból táplálkoznak.

Jól véssé az agyába minden egyes munkás, hogy amikor a lejeit ezekért a lapokért kiadja, akkor minden egyes esetben egy-egy golyót tett ellensége fegyverébe. Egyedül a szocialista sajtó, amely megmutatja az igazi utat a boldogulás felé, amely őszintén és becsülettel szolgálja a proletáriátus érdekeit.

A lónyai Vasascsoport 10 éves jubileuma

A lónyai vasas csoport április hó 21-én ünnepelte 10 éves fenállását. Ez alkalommal az egész község ünnepi jelleget öltött. A proletár családok apraja és nagyja, a legkisebb gyermektől az aggastyánig, mindenki lelkesedéssel várta a jubileumi ünnep kibontakozását. A szakszervezeti mozgalom terén 10 évi fenállás és harc, a történelemnek egy részét képezi.

A vasas csoportban tömörült lónyai szaktársak, egy jobb jövő irányában megindult utjukon keresztül törtek minden akadályon. Ezért a 10 éves jubileumi ünnep megrendezése is a legmélyebb proletár öntudatból fakadt.

A jubileumon résztvettek a zsilvölgyi szervezetek kiküldöttjei is. A különböző helységekből megérkezett vendégeket a munkászenekar fogadta. Az ünnepély a szakszervezet helyiségében megnyitott kerületi konferenciával kezdődött, amely délután 1 óráig tartott. Azután következett az ünnepélyes felvonulás a „Samuel” féle helyiségig, ahol délután 6 órakor megnyitották Gärboveanu szaktárs elnöklete alatt a jubileumi ünnepélyt. Megnyitó beszédében Gärboveanu szaktárs megemlékezik a szakszervezeti mozgalom elhalt harcosairól, kiknek emlékére egy percnyi felállással adóznak a jubileumon résztvevők. A megnyitást az ifjúmunkások „barátság” jelszava vezeti be, ami határtalan lelkesedést vált ki a résztvevők körében.

Gärboveanu szaktárs a nap jelentőségét és a vasas-csoport 10 éves küzdelmeit vázolja.

Ez a 10 éves küzdelem — mondja — a világ munkásság küzdelmének egy kis töredékét képezi és így a jubileumi ünnep is közös.

A munkásnök nevében Hajdu Mária elvtársnő szólal fel, aki a csoport további küzdelmét egy jobb jövő iránt és a munkásság

boldogulása terén sok sikert kíván. Az ifjúmunkások különböző proletárverseket szavaltak nagy sikerrel, egymint: „Valul de Armonie”, „Inainte” Th. Niculiță-tól, „Fel szocialisták”, „A szervezetlenséghez” (Vanczák), „Anyá és leánya” (Ady), „Börtönből” (Komjádi), stb.

Üdvözlő beszédeket tartottak: Borbarin Gheorghe elvtárs a bányász-csoportok, Lippau Jakob elvtárs az építőmunkás-csoportok, Timis Romulus elvtárs a vasas-csoportok, Crăciun Eugen elvtárs a sport szekciók nevében és Petzel elvtárs a lónyai munkás zenekar nevében.

A Romániai Vas-,Fém- és Vegyipari munkások Szövetsége nevében Gärboveanu szaktárs szólalt fel és a csoport 10 éves küzdelmének főbb eseményeit ismerteti. A csoport élén volt vezetőségek — mondja — sokszor szenvedéseken kellett keresztül menniök, de egy pillanatra sem hátráltak meg, a munkásérdekek megvédelmezésének harcmezéjéről. A felszólaló szervezkedésre és harcra szólítja fel a munkástábor, hogy ezen keresztül elősegítsük az eszme megvalósulását, a munkásosztály felszabadulását a kapitalizmus béklyói alól.

A gazdag és színes tartalmú program kibővült még a lónyai vasas-dalárda nagyszerű énekszámával.

Este közös vacsorát rendeztek a szaktársak amelyen részt vettek a csoport tagjai családjikkal egyetemben.

Itt Gärboveanu szaktárs a szakszervezet jelentőségéről és hivatásáról, a gazdasági és szociális problémákról tartott kimerítő előadást, mely után reggelig tartó tánc következett.

G. S.

Bérmozgalmak Clujon

A kollektívszerződések időpontjának lejártával Kolozsváron több vasipari üzemben bérmozgalom támadt.

A városi villanytelep munkásainak kollektívszerződése április 1-én lejárt. Minthogy a megindult békeltető tárgyalások eredményre nem vezettek, a konfliktus döntőbírószág elé került, amely Május 22-én az ügyben döntést hozott. Hivatkozással a szakszervezeti törvény 42. paragrafusára, az üzem igazgatósága a döntő bíróság elnökét arra kérte, hogy a hozandó határozatoknak ne adjon kollektívszerződés jelleget, mivel a fennnevezett paragrafus értelmében köteles a munkásokkal egyetértőleg és a Munkügyi Minisztérium jóváhagyásával életbe léptetni egy szabályzatot, amely a munkások eddig megszerzett jogait magába foglalja.

A döntőbírószág elnöke az álláspontot elfogadta, azzal a határozott meghagyással, hogy a szabályzat életbe léptetéséig az eddigi megszerzett jogok érvényben maradnak. A döntőbírószági határozat szerint a havidijas munkások évente egy havi fizetéssel egyenlő renumerációt kapnak. Ezt a renumerációt a munkások előzőleg is élvezték, addig amíg az igazgatóság egyoldalulag álláspontot foglalt ellene és megtagadta a kiifizetését. A munkások jogaik követelését annak idején per útján kívánták érvényre juttatni és két forumon ez ügyben folyó pert megnyerték, de végeredményben a munkásokat képviselő ügyvéd lelkiismeretlensége következtében aztán elvesztették.

A döntőbírószág határozata alapján, a havidijas munkások részére megdöntött renumeráción kívül fizetés emelésben részesültek az órabéres munkások is.

A döntőbírószág összetétele a következő volt: Elnök Dr. Dán (a munkabíróság elnöke) Stan és Dr. Hirsch elvtársak a munkásokat képviselő döntőbírószág tagjai; Orban Ferenc és Pálffy Tibor a vasipari munkás szakszervezet képviselői.

Vizmű. A vizmű munkásainak kollektívszerződése szintén lejárt. Az új szerződés megkötése érdekében megindultak a tárgyalások, azonban megegyezésre kevés az eshetőség. A felek valószínűleg döntőbírószághoz kerülnek.

Dermata és Junás gyárak. Ebben a két gyárban a munkások bérmozgalmat indítottak ugyancsak a kollektív szerződések lejártával kapcsolatban. A tárgyalások e gyárakkal is folyamatban vannak.

Mozgalom előtt állnak a zernesti celulozé gyári munkások

A Zernesti celulozé gyári munkások kollektívszerződése június 15-én jár le. A szerződés lejártával kapcsolatban a munkások eddigi munkabér feltételeik megjavítására törekuszenek. Az új szerződés megkötésének alkalmára már megformulálták követeléseiket a következőkben:

1. 15 százalékos béremelés az összes kategóriákban tartozó munkások részére.
2. A munkás-szerződés rendelkezéseinek betartása a fizetés szabadság, elhalt tag hozzátartozóinak jogai és a büntetés pénzek hováfordítására vonatkozóan.
3. A gyári bizalmiférfiak elismerése.
4. A vásár- és ünnepnap végzett órákért 50 százalékos bértöbblet.
5. Az összes munkások munkabéreinek revízió alá vevése.
6. Gratifikáció folyósítása a következők szerint: 1—3 évi szolgálattal bíró munkások részére két heti fizetéssel egyenlő gratifikációt. A 3 éven felüli szolgálattal bíró munkások egy havi fizetéssel egyenlő gratifikációt. Ez a gratifikáció 1935. év végén folyósítandó.
7. A régi szerződésben foglalt összes jogok elismerése.
8. Az új kollektívszerződés egy évre való megkötése, 6 hónapi bérrevízióval.

A zernesti szaktársaknak sikert kívánunk élet-színvonaluk megjavítására folyó harcukban.

A lupényi csoport tagjainak figyelmébe!

Tudomására hozzuk a Lupényi csoport tagjainak, hogy a szakszervezet irodájának hivatalos órái mindennap d. e. 9—12 és d. u. 3—7-ig van kitiltve. Vasár- és ünnepnap hivatalos óra nincsen.

KÖZGYÜLÉSEINK

Brassó

Az utóbbi idők folyamán fejlődésnek indult brassói vasas helyicsoport Március 3-án tartotta meg évi közgyűlését.

A munkásokon nagy termének befogadó képessége majdnem elégtelennek bizonyult a közgyűlésen résztvevő tagok számára képest. Délelőtt 11 órakor Pál elnök szaktárs megnyitja a közgyűlést és ismerteti a napirenden szereplő pontokat. Megnyitó beszédében Pál szaktárs a brassói vasmunkásság szakszervezeti mozgalmának utóbbi években lezajlott történetét vázolja. Rámutat azokra az időkre, amikor a szakszervezeti mozgalom a testvérharc következtében egy ideig lankadt, hogy azután az az osztályharcos öntudatos munkásság újból nekifogjon a szakszervezeti élet alapjainak megszilárdításához. A szakszervezet vezetőségének és a csoport tagjainak együttes munkálkodása következtében a közgyűlésig beiratkozott szakszervezeti tagok száma 503. Beszéd fonalának egy másik sorrendjében Pál szaktárs a vasmunkásság munkafeltételeinek és munkabéréinek megjavítására indított múlt évi mozgalmakat jelenti. A Schiel gépgyárban megindított mozgalom teljes sikerrel járt, mert kollektívszerződés kötött a gyárral, amelyben a munkások törvényes jogai elismerést nyertek és munkabérek emelkedtek. Hasonlóképpen eredményes befejezést nyert a Teutsch gépgyári munkások mozgalma, ahol a kollektívszerződést szintén sikerült meghonosítani. A szakszervezet vezetősége törekedett arra, hogy hatáskörét más üzemek munkásainak megszervezésére is kiterjessze. Nevezetesen a Városi Vízművek, szőfőzők stb.

Török szaktárs az évi pénztár irógaímárai tesz jelentést, majd Füzi szaktárs az ellenőrzőbizottság nevében jelenti, hogy a pénztár kezelést megvizsgálva, azt rendbe találták.

A jelentésekhez több szaktárs szállal föl, akik megteszik észrevételeiket. Szavazás alá bocsátva, a közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi.

A Romániai Vasmunkás Szövetség nevében Rusu szaktárs üdvözlö a közgyűlést és bizonyítékok alapján felépített beszédében vázolja a munkásság napirendjén levő gazdasági, szakszervezeti és szociális problémáit. Ezután a kandidáló bizottság megválasztása következett, melynek tagjai: Faur, Melász, Barabás, Szakács, Német, Füzi és Tanase szaktársak.

Korelnöknek a közgyűlés Kerekes Mór szaktársat választja meg, aki foglalkozva a vasmunkások helyi viszonyaival, a reánk váró feladatok sikeres megoldása érdekében további szolidaritásra és szervezkedésre szólítja fel a vasmunkás tömeget.

A kandidáló bizott javaslatára a közgyűlés megválasztja az új vezetőséget, amelynek tagjai: Elnök Pál Ferenc, alelnökök Faur Teodor, Maurer András, jegyző Tóth József, pénztárnok Kelemen József, ellenőrök Schuster Mihály, Hosszu István, Méhlász Vilmos, vezetőségi tagok: Kerekes Mór, Tanase Ioan, Német Ioan, László Ferenc, Rusu Costantin, Szabó József, Karsai József, Tóth Ferenc, Dreghici Gheorghe és Füzi Mihály szaktársak.

Az újonnan megválasztott vezetőség nevében Pál szaktárs köszönetet mond a kölcsönzött bizalomért és kinyilatkoztatja, hogy az új vezetőség, melynek élén áll, minden törekvését latba fogja vetni, hogy a munkások tálly ügyét előbbre vigyék.

E cél elérésére a tagok összességének támogatására és szolidaritására támaszkodik, mely esetben a siker nem maradhat el.

Ezután a közgyűlést berekeszti.

Kalán

Május hó 19-én volt megtartva a kaláni vasmunkás helyicsoport közgyűlése.

Pogánky szaktárs a csoport alelnöke megállapítja, hogy a közgyűlésen résztvevő tagok a csoport tagjainak a többségét képezik, minél fogva a közgyűlés határozatképes. Megemlékezik az év közben elhalt tagokról, kiknek emlékére a közgyűlés 1 pernyi felállással adozik. Gărboveanu szaktárs mint a szövetség kiküldöttje jól felépített beszédében leírja Dobrogeanu Gherea a Romániai szocializmus megalapítójának életrajzát.

Pogánky szaktárs az erkölcsi jelentést terjeszti elő, majd Bretfeld szaktárs felolvassa az előző közgyűlés jegyzőkönyvét. A jegyzőköny összeállítására vonatkozóan észrevételeket fűznek egyes szaktársak mi szerint nem lett befoglalva a közgyűlésnek ama határozata, melynek alapján a vasmunkások helyicsoportja memorandumot nyújt be az igazgatóság-

nak, abból a célból, hogy a munkarendet tartsa tiszteletben és a jogtalanul levont összegeket fizesse vissza.

A közgyűlés a fenti értelemben határozza el a jegyzőköny helyreigazítását.

Az előterjesztett jelentésekhez, többen szállalnak fel, miután a közgyűlés a jelentéseket elfogadja és a vezetőségnek a felmentvényt megadja.

Következett az új vezetőség választása, melynek tagjai lettek: Elnök Pogánky János, alelnök Maitner János, jegyzők Hertl Robert, Penksa Robert, pénztárnokok, Bretfeld Sándor, Schikerle Ernest, könyvtárnokok Schwartz Mátéi, Kelner Jakob; Vezetőségi tagok: Timis Romulus, Lengvarszki József, Leckner Ferenc, Urkany Imre, Drăgan János; pótagok Béres Stefan, Platinka Adolf, Czibula Viktor, ellenőrök: Schikerle Edmund, Ublaner István; ellenőr-pótagok: Schikerle Imre és Todor Traian.

Különléle ügyek letárgyalása után, a közgyűlés lelkes hangulatban befejezést nyert.

Constanța

A vasmunkás helyicsoport vasárnap, Május 19-én, tartotta meg közgyűlését a „Casa Poporului” Munkásokon helyiségében. A közgyűlést délelőtt 10,30 órakor nyitotta meg Chiru Stan szaktárs, csoportelnök. A Romániai Vas-, Fém- és vegyipari munkások Szövetségét Rusu szaktárs, kiküldött képviselte.

Chiru Stan szaktárs a csoport vezetőségének kifejtett működését ismerteti és a tagok összességének támogatását kéri a gyárakban dolgozó vasmunkásság megszervezése érdekében.

Popescu Ioan a helyi szakszervezetek titkára szállal fel. Beszédének fonalán a szakszervezetek jelentőségét emeli ki, — rámutat aztán a II-ik szocialista internacionáléban tömörült munkásság nemzetközi kapcsolataira, a munkásság küzdelmeire, melyek csak a szocialista mozgalom keretében valósíthatók meg. Azután szervezkedésre hívja fel a vasmunkásokat.

Rusu szaktárs szövetségi kiküldött a szövetség üdvözlét tolmácsolja — leírja aztán a Romániai vasmunkásszervezetek küzdelmeit — kifejti a modern szakszervezeti mozgalom jelentőségét.

A kapitalizmus kizsákmányoláson alapszik — mondja az előadó — ennek folytán a munkásság összes erejével kell ellene küzdiön. Beszéde végén a fasizmus veszélyére mutat rá.

A közgyűlés az új vezetőség választására tér, az alábbiak szerint: Elnök Chiru Stan, alelnök Lămureanu Gheorghe, jegyző Stirbu Costantin, pénztárnok Popa Vasile, vezetőségi tagok Jancu Luca, Petrov Dumitru, Mihai Dumitru, Tancu Ștefin, Simion Teodor; ellenőrök: Lămureanu Ioan, Dobrică Eugen.

Általános lelkesedés közepette a közgyűlés délután 2 órakor ért véget.

Medgyes

Vasárnap, május 26-án, tartották meg újraalakuló gyűlésüket a medgyesi vas- és üveges munkások csoportja, amely csoport egy idő óta abbahagyta működését. A gyűlésen résztvettek a különböző gyárak munkásai, akik rámutattak a gyárakban uralkodó lehetetlen állapotokra, a rossz munkáviszonyokra és az alacsony bérrendszerre. A szakszervezet hiányában a munkástömegek teljesen a kapitalizmus kizsákmányoló profit éhségének voltak kiszolgáltatva és a gyárvállalatok igazgatóságai ezt a rájuk nézve szerencsés körülményt alaposan ki tudták használni. A legtöbb üzem nem tartja tiszteletben a munkástörvények rendelkezéseit és a munkabéreket hihetetlen alacsonyra szállították le. Különösen a „Vitrometán” üvegyárban pokoli állapotok vannak, 900 munkás dolgozik itt 6—8 lejes órabérral a szakmunkások, és 4—5 lej órabér mellett a tanulatlan munkások. Ennek az üzemnek igazgatósága megtiltja szervezkedést és minden szervezkedni akaró munkásnak az elbocsátását helyezi kiállításba. A munkás elnyomatás már odáig fajult, hogy az ott dolgozó munkások az elbocsátás veszélyével is számolva, szervezkednek. Veszíteni valójuk nem lévén már semmi, határozott szervezési akciót kezdtek, melynek révén követeléseiket akarják érvényre juttatni.

A szakszervezet újraalakulási gyűlését Berki Elemér szaktárs nyitotta meg, aki üdvözölve a megjelent tagokat rámutatott a mai gyűlés fontos céljára. Mülthaler Gyula szaktárs jelentést tesz az előkészítő munkáltatókról, amit egy pár lelkes elvtárs kezdeményezésére előzően végeztek. A Romániai Vas-, Fém- és Vegyiparimunkások Szövetsége nevében Rusu szaktárs szólalt fel, rámutatva arra, hogy a szövetség figyelemmel kíséri a Medgyesén dolgozó mint-

egy 4000 munkás szervezkedési akcióját.

A munkások szervezkedése mély osztályharcos meggyőződéséből kell fakadjon — mondja az előadó — mert csak így lehetséges elérni ideálunk alapvető céljait.

A medgyesi munkásság is átesett már a kommunisták bomlasztó légkörén, de már azokat az időket éljük, amikor a munkásság végleges irányt kell szabjon a maga szervezkedési útjának. Akik ma is a munkások érdekeit alattomos módszerekkel akarják aláadni, hiu ábrándokat táplálnak, mert a munkásság nem engedheti meg többé magának azt a luxust, hogy meddő akciókra pazarolja el idejét. A munkás intézmények gyorsütemű megszilárdítására van szükség — hogy ezek a munkás jobblétét célzó törekvésben hivatásuk magaslatán állhassanak.

Rusu szaktárs felszólalása után a gyűlés elnöke szavazásra bocsátja a szakszervezet újraalakítására tett javaslatot, mit a gyűlés tagjai egyhangulag és kitérő lelkesedéssel tudomásul vesznek. Ezután a vezetőség választására kerül sor az alábbiak szerint: Elnök Berki Elemér, alelnök Negrea Nicolae, titkár Mülthaler Gyula, pénztárnok Kugyalka István, ellenőrök Petrovay Károly és Czitrom Béla, könyvtárnok Szász Mihály, vezetőségi tagok, Salamon József, Salendean Jakob, Fülöp András, pótagok: Balogh Dezső, Fehér János.

Berki szaktárs a tagok támogatását kéri a megkezdett munka sikeres elvégzésére és ezzel a gyűlést bezárja.

Azuğa

Május 12-én tartották meg közgyűlésüket a szakszervezetben tömörült azugai üvegyári munkások.

Goschler elvtárs csoportelnök megnyitja a közgyűlést és részletes ismertetést nyújt a vezetőség múlt évi működéséről. Mendel elvtárs a titkári jelentést terjeszti elő. Jelentésében vázolja a kollektívszerződés megkötését és a munkabérek megjavítását célzó törekvéseket. Schnabel elvtárs a pénztári jelentést terjeszti elő.

A jelentésekhez több elvtárs szállalnak fel, akik tárgyilagos kritikát gyakorolnak a vezetőség munkája felett. A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi.

A szövetség nevében Rusu elvtárs emelkedik szólásra és a szakszervezeti élet problémáit, valamint az üvegyári munkások helyzetét ismerteti kimerítően.

A közgyűlés aztán a vezetőség választását ejti meg az alábbiak szerint: Elnök Thalmaier Lucaci, alelnök Hauer Adolf, pénztárnok Schnabel, segéd-pénztárnok Rusnyák, titkár Mendel Franc; Vezetőségi tagok: Jelena Franz, Kotzbacher Ioan, ellenőrök Rosnoveanu és Számoil Costică elvtársak.

Thalmaier elvtárs az új vezetőség nevében mond köszönetet megválasztásáért és kijelenti, hogy az új vezetőség minden erejével és tudásával törekedni fog a tagok összérdekeinek előbreviteléért. E célra kéri a tagok összességének támogatását.

Ezután a közgyűlést lelkes hangulatban véget ért.

Halottaink

Mély fájdalommal tudjuk az alábbi elhalt szaktársak neveit:

Eingleitner Arnold, Resita	5000 lej
Muntean Gheorghe, Resita	2000 lej
Mozar Eugen, Resita	5000 lej
Carabas Petru, Resita	2000 lej
Bresko Ignác, Resita	4000 lej
Róth András, Resita	5000 lej
Krizner Robert, Resita	— lej
Köszegi István, Resita	5000 lej
Balász Ferenc, Resita	5000 lej
Snovak Emil, Resita	5000 lej
Strák Sándor, Resita	5000 lej
Hackenberger Ferenc, Resita	5000 lej
Adalman Martin, Resita	5000 lej
Vád Nandra Ioachim, Hunedioara	800 lej
Mogyos Stefan, Hunedioara	4000 lej
Băscuti Alexandru, Hunedioara	1000 lej
Nagy Ludovic, Hunedioara	800 lej
Pasc Dionisie, Hunedioara	800 lej
Caz Toma, Hunedioara	1000 lej
Bistrián Gheorghe, Hunedioara	1000 lej
Ajtai Ludovic, Hunedioara	800 lej
Babos Vasile, Cluj	5000 lej
Grün Vilhelm, Bucuresti	3000 lej
Groza János, Satu-Marc	4000 lej
Duck József, Lonca	4000 lej
Vád Bredean Petru, Londra	3000 lej

Elhalt szaktársak emlékét kegyelettel megőrizzük.